

Deltaprogramma
Rijnmond-Drechtsteden

Deltaprogramma Rijnmond- Drechtsteden

Ruimte voor waterveiligheid in Rijnmond-Drechtsteden

Vernieuwde strategie om veilig te
leven in de delta, ook als de zeespiegel
stijgt en het klimaat verandert

Leven met het overstromingsrisico kán, als we ruimte maken

Veilig blijven tegen overstromingen vraagt meer ruimte in de regio Rijnmond-Drechtsteden. Ruimte voor bredere dijken en voor een waterrobuuste inrichting. Ook in de steden.

De spil van de huidige waterveiligheidsstrategie zijn sterke dijken en stormvloedkeringen. Die strategie kan nog een tijd mee. In ieder geval tot 2070. Dat blijkt uit de laatste 'APK-keuring' door het Deltaprogramma.

Na 2070 bereiken de Maeslantkering en de andere stormvloedkeringen het einde van hun levensduur. Wanneer precies hangt onder meer af van de zeespiegelstijging. We kunnen dan nieuwe stormvloedkeringen bouwen die weer een jaar of honderd meegaan. Dat heeft zowel voor- als nadelen. Ook andere strategieën zijn denkbaar. Het onderzoek naar die andere strategieën gaan we versnellen. Zo zijn we goed voorbereid als we voor keuzes komen te staan.

Wat we nu al weten: in elke strategie zijn sterke dijken noodzakelijk voor de bescherming tegen overstromingen. Door klimaatverandering en zeespiegelstijging moeten we de dijken geleidelijk hoger én breder maken. Daar is ruimte voor nodig. Vooral in de bebouwde omgeving is dat soms ingewikkeld.

‘Juist in een regio kom je tot gezamenlijke oplossingen’

Carola Schouten, Voorzitter gebiedsoverleg Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Kenmerkend voor de waterveiligheidsopgave in Rijnmond-Drechtsteden:

- Het overstromingsrisico komt hier van twee kanten: we wonen en werken op de overgang van de rivieren en de zee.
- De zeespiegel stijgt én piekafvoeren in de rivieren worden extremer.
- Tegelijkertijd komen er meer inwoners en bedrijven die veilig moeten blijven.
- Daarom moeten we meer doen voor de waterveiligheid.
- Waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen raken steeds meer verweven.

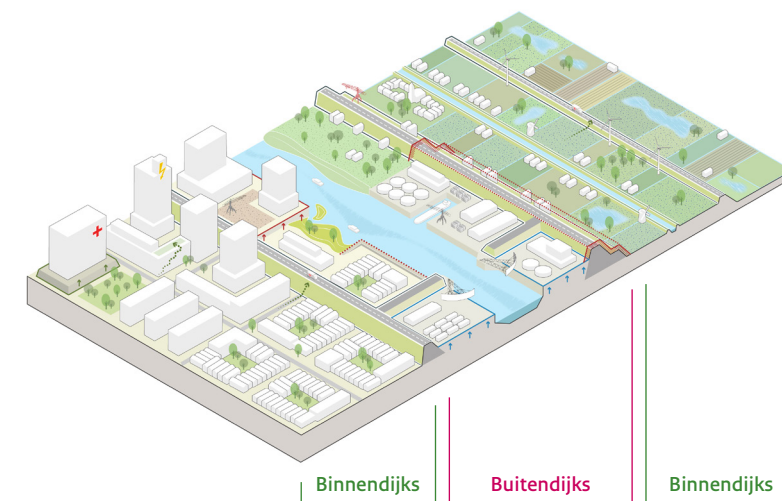
Binnendijks en buitendijks

Nederland ligt zo laag dat twee derde van ons land regelmatig onder water zou staan als we geen dijken hadden. Dat geldt ook voor grote delen van Rijnmond-Drechtsteden. De meeste mensen wonen binnen een ring van beschermende dijken. Dit is het ‘binnendijkse gebied’. Ook aan de rivierkant van de dijken kunnen woningen en bedrijven staan. Dat is het ‘buitendijkse gebied’.

Vergeleken met andere Nederlandse regio's heeft Rijnmond-Drechtsteden veel buitendijkse gebieden, die bovendien intensief in gebruik zijn. Hier wonen op dit moment ruim 100.000 mensen. Daarnaast liggen alle haventerreinen buitendijks, met veel kapitaalintensieve bedrijvigheid. De waterveiligheid ligt zowel binnendijks als buitendijks op een hoog niveau. De aard van de risico's, de beschermende maatregelen en de verantwoordelijkheden verschillen.

Als je buitendijks woont of werkt

Je woont of werkt dicht bij het water. Tussen het water en je woning of bedrijf staat geen dijk. Daarom kan je omgeving onderlopen als het water heel hoog staat. De gemeente waarschuwt, zodat je je auto op een droge plek kan zetten en je woning of bedrijf met schotten of zandzakken kan beschermen. Nieuwe gebouwen, havenfaciliteiten en openbare ruimte als parkeerplaatsen en wegen worden hoger aangelegd, zodat ook bij een hogere zeespiegel het risico op schade beperkt is.

Als je binnendijks woont of werkt

Je woont of werkt achter hoge en sterke dijken. De kans dat die doorbreken is heel klein. De stormvloedkeringen dragen bij aan die kleine kans: ze gaan dicht bij een extreme stormvloed op zee. Daardoor staat het water minder hoog tegen de dijk. Toch kán binnendijks gebied overstromen, bij een dijkdoorbraak of extreme stortbui. Op zo'n noodsituatie kun je je voorbereiden.

‘Zet de stip op de horizon, om de transformatie die we moeten doormaken te gaan doorleven.’

Jan Bonjer, dijkgraaf Waterschap Hollandse Delta

Feiten & cijfers

Nu:

± 100.000

mensen wonen buitendijks

1x per 10 jaar

sluit de Maeslantkering

560 kilometer dijken

in landelijk én dichtbebouwd gebied

Rond 2100:

± 250.000

mensen wonen buitendijks

ieder jaar

sluit de Maeslantkering

dijken 10-30 m breder

in landelijk én dichtbebouwd gebied

De voorkeursstrategie Rijnmond-Drechtsteden in het kort

Rijnmond-Drechtsteden wordt kwetsbaarder voor overstromingen. Hoge waterstanden worden hoger door zeespiegelstijging en toenemende rivierafvoeren. Tegelijkertijd neemt het aantal inwoners toe en wordt de bedrijvigheid intensiever. Met de nieuwe kennis is de voorkeursstrategie voor de waterveiligheid geactualiseerd ofwel 'herijkt'.

Met de voorkeursstrategie ontstaat de vereiste waterveiligheid door 1) hoge en sterke dijken en dammen, 2) betrouwbare stormvloedkeringen, 3) ruimte voor berging en afvoer van water en 4) maatwerk in buitendijkse gebieden. Hiermee houden we de kans op een overstroming heel klein. Als toch een overstroming optreedt, willen we de schade en het aantal slachtoffers zo veel mogelijk beperken. Daarom wordt het steeds belangrijker om bij nieuwbouw rekening te houden met een overstroming, bijvoorbeeld door hooggelegen vluchtwegen en veilige evacuatieplekken in te passen.

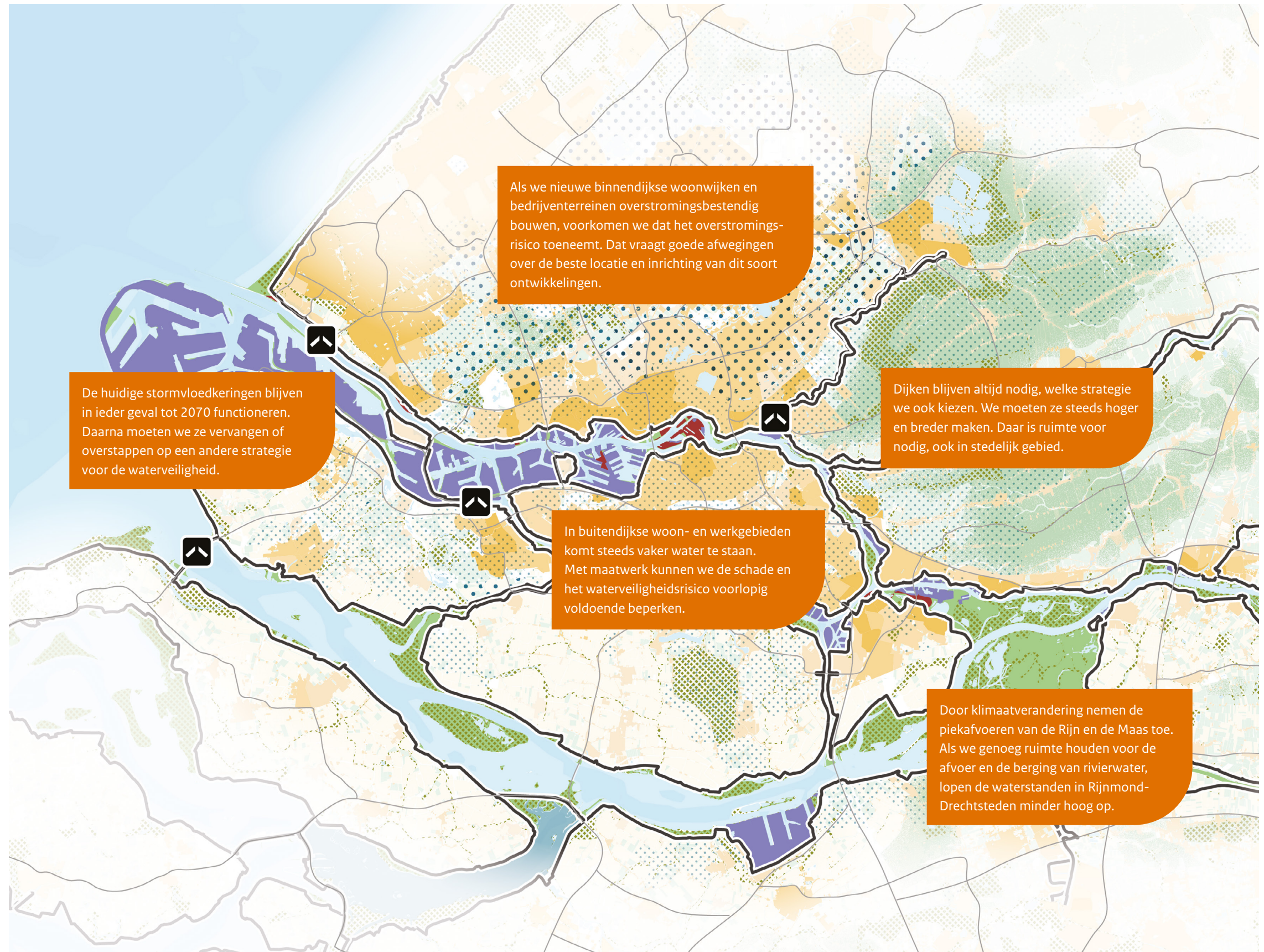

Afsluitbaar-open

Door de centrale rol van de stormvloedkeringen wordt de voorkeursstrategie wel aangeduid als 'afsluitbaar-open': de Nieuwe Waterweg en de grote rivierarmen staan bijna altijd in open verbinding met de zee, maar bij een stormvloed kunnen we ze afsluiten.

'Werk aan het waterbewustzijn van de bewoners om draagvlak te creëren voor moeilijke maatregelen'

Dirk Heijkoop, burgemeester van gemeente Hardinxveld-Giessendam
(vertegenwoordiger Gebiedsraad Alblasterwaard Vijfheerenlanden)

Voorbeeldstrategie 1

Meer open

Rijnmond-Drechtsteden krijgt meer open verbindingen met de zee. De stormvloedkeringen staan verder landinwaarts. We laten gebieden langs het Haringvliet op natuurlijke wijze opslibben, zodat ze meegroeien met de zeespiegelstijging. Dit is onder meer gunstig voor scheepvaart en natuur.

Voorbeeldstrategie 2

Meer gesloten

De Nieuwe Waterweg wordt volledig afgesloten. Het noordelijk deel van Rijnmond-Drechtsteden komt in een polder te liggen, omringd door dammen en sluisen. Dit is onder meer gunstig voor de zoetwatervoorziening en het gebruik van het huidige buitendijkse gebied.

Na 2070: waterveiligheids- strategie voor de lange termijn

De voorkeursstrategie is waarschijnlijk ten minste houdbaar tot 2070. Daarna bereiken de stormvloedkeringen het einde van hun levensduur. Bouwen we dan nieuwe stormvloedkeringen of is een andere strategie op dat moment aantrekkelijker?

Voor verantwoorde keuzes is meer kennis nodig. We onderzoeken nu al welke strategieën op lange termijn kansrijk zijn. Zo zijn we voorbereid als we moeten kiezen. Dat moment kan eerder of later komen: bijvoorbeeld als we voor grote investeringen in de waterveiligheid staan, dijkversterkingen in dichtbebouwd gebied heel complex worden of het overstromingsrisico in buitendijkse gebieden onacceptabel wordt. Andere ontwikkelingen kunnen ook aanleiding zijn om de keuze te versnellen. Denk aan plannen voor de haven, de energietransitie of woningbouw.

Iedere strategie voor de lange termijn heeft voor- en nadelen. De ene strategie pakt beter uit voor de zoetwatervoorziening, de andere voor de scheepvaart, voor de natuur of het gebruik van buitendijkse gebieden.

Versnellen, verbreden, verdiepen

We gaan het onderzoek naar kansrijke strategieën voor de lange termijn opschalen:

- Versnellen: zodat we gesteld staan als het nodig is of als zich een kans voordoet.
- Verbreden: zodat de impact volledig in beeld komt, inclusief maatschappelijke en economische effecten.
- Verdiepen: zodat de onderbouwing robuust is.

‘Door water en bodem sturend te maken, combineren we waterveiligheid met andere maatschappelijke functies’.

Arne Weverling, gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland

Samen houden we Rijnmond-Drechtsteden veilig en leefbaar

Een waterveilige omgeving vraagt inzet van iedereen: overheden, bedrijven en burgers. Als we allemaal ons steentje bijdragen, houden we Rijnmond-Drechtsteden veilig en leefbaar, ook nu de zeespiegel sneller stijgt en het klimaat verandert.

Gemeenten en provincies

Nieuwe en waar mogelijk ook bestaande woonwijken, bedrijventerreinen en infrastructuur klimaatbestendig en waterrobuust inrichten.

Gemeenten en veiligheidsregio's

Bewoners en bedrijven van buitendijkse gebieden informeren over de risico's van een overstroming en zorgen dat ze weten hoe te handelen, vóór, tijdens en na hoogwater of een overstroming. En natuurlijk de eigen crisisplannen actueel houden.

Waterbeheerders

Stormvloedkeringen, dijken en andere waterkeringen goed onderhouden, zodat ze blijven functioneren.

Waterschappen en gemeenten

Op tijd afspraken maken over het inrichten van de ruimte rond dijken en ruimte vrijhouden voor dijkversterkingen die in de toekomst nodig zijn door zeespiegelstijging en klimaatverandering.

Waterbeheerders, gemeenten, Havenbedrijf en gebruikers van buitendijks gebied

Adaptatiestrategieën voor buitendijkse gebieden opstellen en toekomstbestendig beleid voor nieuwbouw maken, om de gevolgen van wateroverlast en overstromingen te beperken.

Alle partners van het Gebiedsoverleg

Kansrijke strategieën voor de waterveiligheid op lange termijn uitwerken.

Burgers en bedrijven

De eigen omgeving aanpassen aan klimaatverandering in aanvulling op het werk van de overheden: kelders drooghouden, schotten plaatsen, kades rond het bedrijf aanbrengen, kwetsbare machines op een verhoging plaatsen en maatregelen tegen wateroverlast en hitte treffen, zoals de tuin vergroenen, regenpijp aansluiten op een waterton en bomen planten voor schaduw op hete dagen. En het is altijd goed om voorbereid te zijn op een noodsituatie.

‘Er komen ongemakkelijke keuzes aan. Daar komen we niet onderuit’

Pieter Jacobs, programmamanager
Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Waterveiligheid en ruimtegebruik: steeds meer verweven

We hebben steeds meer ruimte nodig om onze delta waterveilig en leefbaar te houden, onder meer voor toekomstige dijkversterkingen. Tegelijkertijd vraagt een leefbare delta ook ruimte voor nieuwe woningbouw, bedrijventerreinen, energie-infrastructuur en wegen. De ruimte is schaars. Daarom is het steeds belangrijker om besluiten over waterveiligheid en ruimtegebruik in samenhang te nemen.

OVERSTROOM IK?

Deze website toont de waterhoogte in jouw buurt bij een overstroming en hoe jij je kunt voorbereiden.

LEVEN MET WATER

Op deze website vind je de antwoorden op al je vragen rondom het voorbereiden op watertekort, het verminderen van en voorbereiden op wateroverlast en het verbeteren van waterkwaliteit.

VOORBEREID OP NOODSITUATIES

Op deze website lees je hoe je je kunt voorbereiden op een noodsituatie. Door je goed voor te bereiden, kun je jezelf én anderen helpen als het nodig is.

DELTAPROGRAMMA RIJNMOND-DRECHTSTEDEN

Op deze website vind je meer informatie over Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden en het Nationaal Deltaprogramma.

Samen houden we Rijnmond-Drechtsteden veilig en leefbaar

Een waterveilige omgeving vraagt inzet van iedereen: overheden, bedrijven en burgers. Als we allemaal ons steentje bijdragen, houden we Rijnmond-Drechtsteden veilig en leefbaar, ook nu de zeespiegel sneller stijgt en het klimaat verandert.

WWW.DELTAPROGRAMMA.NL/GEBIEDEN/RIJNMOND-DRECHTSTEDEN

September 2026

Colofon:

Deze brochure is een uitgave van:
Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Tekst: Tekstbureau Met Andere Woorden
Ontwerp: Brand Matters
Fotografie: Aerophotostock (pagina 1)
Suzan Fotografie (pagina 2)
Tineke Dijkstra Fotografie (pagina 2 en 7)
Gemeente Dordrecht (pagina 3)
Shutterstock (pagina 4)
Sabine van der Vooren (pagina 6)
Eric Fecken (pagina 8)

Kaarten/illustratie: Defacto Urbanism